การสร้างกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี*

DEVELOPING STRATEGIES FOR CYBERCRIME PREVENTION FOR THE ELDERLY IN NA PA SUBDISTRICT MUNICIPALITY, MUEANG CHONBURI DISTRICT, CHONBURI PROVINCE

เสาร์คำ ใส่แก้ว[1], บรรณวัชร พลคำ[2], และ พระครูภาวนาวชิราลังการ (สัมพันธ์พิพัฒน์ กิตติธโร)

Saokum Saikaew[1], Bannawat Polcum Phrakhru[2] and Bhavanavachiralankar (Samphanpiphat Kittidharo)[3]

[1-2]มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชลบุรี

[1-2]Mahachulalongkornrajavidyalaya University Chonburi Buddhist College, Thailand

Corresponding Author's Email: Saokum.sai@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อวิเคราะห์ความรุนแรงของอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อ.เมืองชลบุรี จ.ชลบุรี 2) เพื่อสร้างกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อ.เมืองชลบุรี จ.ชลบุรี และ 3) เพื่อทดลองและประเมินผลกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อ.เมืองชลบุรี จ.ชลบุรี ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา เก็บข้อมูลกับผู้สูงอายุ 388 คน สัมภาษณ์เชิงลึก 11 คน สนทนากลุ่มเฉพาะ 9 คน อาสาสมัคร 30 คน และผู้เชี่ยวชาญ 15 คน เครื่องมือการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบสนทนากลุ่ม แบบทดสอบความรู้ และแบบประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า T-test และการวิเคราะห์เชิงเนื้องหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความรุนแรงของอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 2) กลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 1 วิสัยทัศน์ 1พันธกิจ 1 ยุทธศาสตร์ 3 กลยุทธ์ 3 โครงการ 6 กิจกรรม และ 3 ตัวชี้วัด และ 3) ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อน-หลังการอบรม การทดลองใช้กลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการประเมินผลกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์

* Received 1 July 2026; Revised 24 July 2026; Accepted 30 September 2026

สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยนเท่ากับ 4.75

คำสำคัญ: อาชญากรรมทางไซเบอร์, ผู้สูงอายุ, เทศบาลตำบลนาป่า จังหวัดชลบุรี.

Abstract

This research and development study aimed to: 1) analyze the severity of cybercrime facing the elderly in Na Pa Subdistrict Municipality, Mueang Chon Buri District, Chon Buri Province; 2) construct a cybercrime prevention strategy tailored for the elderly in the area; and 3) implement and evaluate the constructed strategy. Data were collected through a mixed-method approach involving 388 elderly questionnaire respondents, 11 key informants for in-depth interviews, 9 focus group participants, 30 volunteers for strategy implementation, and 15 experts for evaluation. Research instruments included questionnaires, semi-structured interview guides, focus group discussion protocols, pre-and post-tests, and evaluation forms. Quantitative data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and dependent samples t-test, while qualitative data were examined using content analysis.

The findings revealed that: 1) The overall severity of cybercrime affecting the elderly in Na Pa Subdistrict Municipality was at a moderate level (3.29). 2) The developed cybercrime prevention strategy comprised 1 vision, 1 mission, 1 overarching strategy, 3 sub-strategies, 3 projects, 6 activities, and 3 key performance indicators (KPIs). 3) The implementation of the strategy yielded a statistically significant increase in post-training scores compared to pre-training scores at the .05 significance level. Furthermore, the overall evaluation of the implemented cybercrime prevention strategy was rated at the highest level (4.75).

Keywords: Cybercrime, Elderly, Na Pa Subdistrict Municipality, Chon Buri Province.

บทนำ

สถานการณ์อาชญากรรมทางไซเบอร์ในประเทศไทยปัจจุบันทวีความรุนแรงและมีวิวัฒนาการที่ซับซ้อนในหลากหลายมิติ สะท้อนให้เห็นจากสถิติคดีอาชญากรรมทางเทคโนโลยีผ่านระบบแจ้งความออนไลน์ ระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2565 ถึง 30 มิถุนายน 2567 ที่มีจำนวนสูงถึง 575,507 เรื่อง และสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจรวมกว่า 65,715 ล้านบาท หรือคิดเฉลี่ยสูงถึงวันละกว่า 80 ล้านบาท (อัญมณี ภักดีมวลชน และคมสัน รัตนะสิมากูล, 2566) ข้อมูลเชิงประจักษ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า แม้แต่กลุ่มประชากรวัยทำงานที่มีทักษะความเข้าใจทางเทคโนโลยียังตกเป็นเหยื่อจำนวนมาก ส่งผลให้กลุ่มผู้สูงอายุซึ่งส่วนใหญ่ขาดพื้นฐานความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กลายเป็น "กลุ่มเปราะบาง" ที่มีความเสี่ยงสูงที่สุดในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ ธัญพิชชา สามารถ (2565) ได้จำแนกปัจจัยหลักที่ทำให้ผู้สูงอายุตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ออกเป็น 4 มิติสำคัญ ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้และทักษะดิจิทัล ปัจจัยด้านจิตวิทยาและพฤติกรรม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม และปัจจัยด้านกลยุทธ์การล่อลวงของอาชญากรไซเบอร์

จากสถานการณ์และมิติความรุนแรงของปัญหาดังกล่าว นำมาสู่การตกผลึกแนวคิดในมิติพุทธศาสนา เพื่อสร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยจึงได้นำ หลักกาลามสูตร ซึ่งเป็นหลักแห่งความเชื่อที่มุ่งเน้นการใช้ปัญญาและโยนิโสมนสิการ (องฺ. ติก. (ไทย) 20/212-218) มาประยุกต์ใช้เป็นฐานคิดสำคัญในการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ โดยมุ่งเน้นการเตือนตนไม่ให้ปลงใจเชื่อข้อมูลอย่างงมงาย 10 ประการ ได้แก่ อย่าปลงใจเชื่อด้วยการฟังตามกันมา อย่าปลงใจเชื่อด้วยการถือสืบ ๆ กันมา อย่าปลงใจเชื่อด้วยการเล่าลือ อย่าปลงใจเชื่อด้วยการอ้างตำราหรือคัมภีร์ อย่าปลงใจเชื่อเพราะตรรกะ อย่าปลงใจเชื่อเพราะการอนุมาน คาดคะเน อย่าปลงใจเชื่อด้วยการคิดตรองตามแนวเหตุผล อย่าปลงใจเชื่อเพราะเข้ากันได้กับทฤษฎีหรือความเห็นของตน อย่าปลงใจเชื่อเพราะผู้พูดมีลักษณะน่าเชื่อถือ และ อย่าปลงใจเชื่อเพราะเคารพนับถือว่าผู้พูดเป็นครูอาจารย์หรือสมณะ

หลักพุทธธรรมข้างต้นได้นำมาบูรณาการร่วมกับแนวคิดการขยายผลสู่การปฏิบัติของกลิกแมน กอร์ดอน และรอส กอร์ดอน (Glickman, Gordon & Ross Gordon, 2010) ซึ่งประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) กลยุทธ์ 2) โครงการหรือแผนงาน 3) กิจกรรม และ 4) ตัวชี้วัด โดยขับเคลื่อนภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565 - 2570) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ของเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี (เสาร์คำ ใส่แก้ว, บรรณวัชร พลคำ และพระครูภาวนาวชิราลังการ, 2569) เพื่อให้สอดรับกับวิสัยทัศน์ที่ว่า “นาป่าเป็นเมืองน่าอยู่ บริหารงานอย่างโปร่งใส ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เพียบพร้อมสาธารณูปการ ก้าวนำด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี” ตลอดจนเชื่อมโยงกับพันธกิจข้อที่ 1 ด้าน

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมอย่างแนบแน่น

นอกจากนี้ เพื่อให้กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นมีความเที่ยงตรงและความเป็นไปได้ในการปฏิบัติงานจริง ผู้วิจัยได้นำแนวทางของ สมาน อัศวภูมิ (2550) มาใช้ในการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 15 - 20 ท่าน ผ่านแบบประเมินเชิงลึก ควบคู่ไปกับการประเมินประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน SMART ของ โดรัน (Doran, 1981) ใน 5 มิติสำคัญ ประกอบด้วย Specific เป้าหมายของกลยุทธ์ต้องมีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจงในการแก้ปัญหาภัยไซเบอร์ผู้สูงอายุ Measurable สามารถกำหนดตัวชี้วัดและประเมินผลลัพธ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม Achievable มีความเป็นไปได้และสามารถบรรลุผลสำเร็จได้จริงภายใต้ข้อจำกัดของทรัพยากร Relevant มีความเหมาะสม สอดคล้องกับบริบท นโยบาย และความต้องการของชุมชนนาป่า และ Time-bound มีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานที่แน่ชัด กระบวนการถักทอระหว่างหลักพุทธธรรมและศาสตร์สมัยใหม่อันเป็นระบบนี้ จึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างกลยุทธ์ที่มีความสมบูรณ์และพร้อมนำไปทดลองปฏิบัติจริงในพื้นที่ต่อไป

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว จึงเกิดเป็นความร่วมมือเชิงพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ระหว่างเทศบาลตำบลนาป่า และวิทยาลัยสงฆ์ชลบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยมีแรงจูงใจสำคัญที่มุ่งแก้ปัญหาภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่ทวีความรุนแรงในกลุ่มผู้สูงวัย ด้วยความคาดหวังที่จะยกระดับจากการให้ความรู้สู่การสร้าง กลยุทธ์ป้องกันภัยไซเบอร์เชิงรุก ที่ใช้งานได้จริง คุณค่าและประโยชน์ของงานวิจัยนี้ไม่เพียงแต่สร้างภูมิคุ้มกันทักษะดิจิทัล ลดความสูญเสียทางทรัพย์สินและจิตใจของผู้สูงอายุในพื้นที่นาป่าเท่านั้น แต่ยังให้แนวคิดและแนวทางแก่สังคมในการใช้เป็นกลไกขับเคลื่อนการปกป้องผู้สูงวัย ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้เป็นโมเดลต้นแบบในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสร้างความมั่นคงทางสังคมดิจิทัลให้แก่ชุมชนอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความรุนแรงของอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

2. เพื่อสร้างกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

3. เพื่อทดลองและประเมินผลกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสร้างกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี” เป็นการวิจัยและพัฒนา มีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประกรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ ผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวน 12,632 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 5 ชุด คือ 1) ผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี จำนวน 388 คน ตามสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2546) ด้วยการสุ่มแบบง่าย 2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 11 คน ประกอบด้วย นักวิชาการด้านศาสนา นักวิชาการด้านอาชญากรรมทางไซเบอร์ ผู้นำชุมชน ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม เทศบาลตำบลนาป่า และประธานชมรมผู้สูงอายุ เทศบาลตำบลนาป่า 3) ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักธรรม จากวิทยาลัยสงฆ์ชลบุรี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกระบวนการยุติธรรม จากมหาวิทยาลัยบูรพา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านนโยบาย กลยุทธ์และแผนงาน 4) นักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุ จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบสมัครใจ และ 5) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงคุณสมบัติ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านปรัชญาและศาสนา ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำกลยุทธ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชญากรรมทางไซเบอร์ ผู้เชี่ยวชาญด้านพฤติกรรมของผู้สูงอายุ และผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลไว้ 5 ชุด ประกอบด้วย 1) แบบสอบถาม เป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบลิเคอร์ท (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2551) จำนวน 4 ด้าน รวม 28 ข้อ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 และ ความเชื่อมั่นแบบสอบถาม เท่ากับ 0.911 2) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นคำถามลักษณะกึ่งโครงสร้าง แบบปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ 3) สนทนากลุ่มเฉพาะ เป็นคำถามลักษณะกึ่งโครงสร้าง แบบปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ 4) แบบทดลอง มีลักษณะแบบถูกผิด จากข้อคำถามข้างต้นมีลักษณะแบบเลือกตอบ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จำนวน 3 ด้าน รวม 30 ข้อ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 และ ความเชื่อมั่นแบบสอบถาม เท่ากับ 0.943 และ 5) แบบประเมินกลยุทธ์ เป็นแบบมาตรา ส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบลิเคอร์ท จำนวน 3 ด้าน รวม 30 ข้อ มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 และ ความเชื่อมั่นแบบสอบถาม เท่ากับ 0.943 จำนวน 3 ด้าน รวม 33 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูล 5 แบบ คือ 1) การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม จำนวน 388 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่แจก 2) การเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 11 ชุด จากแบบสัมภาษณ์ 3) การเก็บข้อมูลด้วยการ

สนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน 1 ครั้ง ด้วยแบบสนทนากลุ่ม 4) การเก็บข้อมูลด้วยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการและทดสอบก่อน-หลังการอบรม จำนวน 3 ครั้ง ด้วยแบบทดสอบความรู้ และ 5) การเก็บข้อมูลด้วยแบบประเมินกลยุทธ์ จำนวน 15 ชุด ด้วยการประชุมผู้เชี่ยวชาญ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลตามชนิดของเครื่องมือที่ใช้กล่าวคือ

4.1 แบบสอบถาม และแบบประเมินกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ การแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยการกำหนดเกณฑ์การประเมินความคิดเห็น 5 ระดับ ของ ชูศรี วงศ์รัตนะ (2553) จึงนำมาสู่การแปลผลข้อมูล โดยมีความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความรุนแรง/ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความรุนแรง/ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความรุนแรง/ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความรุนแรง/ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความรุนแรง/ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 แบบสัมภาษณ์ และแบบสนทนากลุ่มเฉพาะ เนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

4.3 แบบทดสอบความรู้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยที่ใช้แปลผลข้อคำถามที่ได้จากการเกณฑ์ของ Bloom BS (1971) เนื่องจากเป็นการทดสอบความรู้ มีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน จากนั้นทำการทดสอบด้วยสถิติค่า t-test สำหรับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์นี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05 หรือความเชื่อมั่นเท่ากับ 95%

5. จริยธรรมการวิจัย และการพิทักษ์สิทธิ์ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง 5 ชุด ยื่นข้อจริยธรรมการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ตามหมายเลขใบรับรองที่ ว.40/2569 ให้การรับรองวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2596 ส่วนการพิทักษ์สิทธิ์ผู้ให้ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้แจ้งให้ผู้ร่วมวิจัยมีอิสระที่จะปฏิเสธหรือถอนตัวได้ทุกเมื่อ ข้อมูลส่วนบุคคลจะถูกเก็บเป็นความลับสูงสุด นำไปใช้เพื่อประโยชน์ทางวิชาการและเสนอในภาพรวมเท่านั้น และเอกสาร

ข้อมูลวิจัยจะถูกจัดเก็บไว้เพียง 1 ปี หลังเผยแพร่ผลงาน และจะทำการทำลายทิ้งทั้งหมดหลังจากนั้น

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ความรุนแรงของอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรุนแรงของอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม

ความรุนแรงของอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี	**ระดับความรุนแรง**			
	$\bar{x}$	SD.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านความรู้ด้านไซเบอร์	3.66	0.79	มาก	1
2. ด้านพฤติกรรมเสี่ยง	3.40	0.88	ปานกลาง	2
3. ด้านประสบการณ์ถูกหลอก	2.94	0.87	ปานกลาง	4
4. ด้านการเข้าถึงการป้องกัน	3.17	0.85	ปานกลาง	3
โดยภาพรวม	**3.29**	**0.83**	**ปานกลาง**	

หมายหตุ: $\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย, *SD.* = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความรุนแรงของอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 เมื่อพิจารณาจากระดับความรุนแรงมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความรู้ด้านไซเบอร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 รองลงมาคือ ด้านพฤติกรรมเสี่ยง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 รองลงมาคือ ด้านการเข้าถึงการป้องกัน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.17 และน้อยที่สุดคือ ด้านประสบการณ์ถูกหลอก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94 ตามลำดับ จึงสรุปได้ว่าผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลนาป่ามีความรู้และความตระหนักรู้เกี่ยวกับอาชญากรรมทางไซเบอร์ในระดับสูง จึงส่งผลให้มีอัตราการตกเป็นเหยื่อหรือประสบการณ์ถูกหลอกต่ำ ทั้งนี้ การที่พฤติกรรมเสี่ยงและการเข้าถึงมาตรการป้องกันยังคงอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่าการมีความรู้เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอต่อการเปลี่ยนพฤติกรรมและการเข้าถึงเครื่องมือป้องกันจริง ซึ่งเกิดจากข้อจำกัดด้านทักษะเทคโนโลยีตามช่วงวัย และขาดการสนองตอบเครื่องมือป้องกันที่ใช้งานง่ายสำหรับผู้สูงอายุ

2. ผลการสร้างกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า

กลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย 1 วิสัยทัศน์ 1พันธกิจ 1 ยุทธศาสตร์ 3 กลยุทธ์ 3 โครงการ 6 กิจกรรม และ 3 ตัวชี้วัด มีรายละเอียด ดังนี้

วิสัยทัศน์ “นาป่าเป็นเมืองน่าอยู่ บริหารงานอย่างโปร่งใส ใส่ใจสิ่งแวดล้อม เพียบพร้อมสาธารณูปการ ก้าวนำด้านเศรษฐกิจ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี”

พันธกิจ “ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่อง”

ยุทธศาสตร์ “การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม”

ตารางที่ 2 รายละเอียดกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ประเด็นสำคัญ	รายละเอียด
กลยุทธ์	1) การเสริมสร้างความตระหนักรู้เท่าทันภัยอาชญากรรมทางไซเบอร์ในผู้สูงอายุ 2) การพัฒนาทักษะการตรวจสอบและไตร่ตรองข้อมูลข่าวสารก่อนการตัดสินใจของผู้สูงอายุ 3) การเสริมสร้างความสามารถในการพิจารณาผลกระทบก่อนการตัดสินใจของผู้สูงอายุ
โครงการ	1) โครงการเสริมสร้างความตระหนักรู้เท่าทันภัยอาชญากรรมทางไซเบอร์สำหรับผู้สูงอายุ 2) โครงการพัฒนาทักษะการตรวจสอบและไตร่ตรองข้อมูลข่าวสารก่อนการตัดสินใจของผู้สูงอายุ 3) โครงการเสริมสร้างความสามารถในการพิจารณาผลกระทบก่อนการตัดสินใจของผู้สูงอายุ
กิจกรรม	1) กิจกรรมให้ผู้สูงอายุจำแนกข้อความหลอกจากของจริงจากตัวอย่างสถานการณ์ 2) กิจกรรมเกมจับผิดข้อความหลอกลวง 3) กิจกรรมฝึกค้นหาแหล่งที่มาของข่าวจากโทรศัพท์มือถือ 4) กิจกรรมฝึกตั้งเกณฑ์ส่วนตัวก่อนเชื่อข่าว 5) กิจกรรมวิเคราะห์ผลทางกฎหมายเมื่อให้ข้อมูลส่วนตัว 6) กิจกรรมให้เขียนผังผลกระทบก่อนตัดสินใจ
ตัวชี้วัด	1) ร้อยละของผู้สูงอายุที่สามารถจำแนกข้อความหลอกลวงออกจากข้อความจริงได้อย่างถูกต้อง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ 2) ร้อยละของผู้สูงอายุที่สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารและใช้เกณฑ์ส่วนตัวในการพิจารณาก่อนเชื่อข้อมูลได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ 3) ร้อยละของผู้สูงอายุที่สามารถอธิบายผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นก่อนการให้ข้อมูลส่วนตัวหรือการตัดสินใจได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ

จึงสรุปได้ว่า กลยุทธ์การป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์สำหรับผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลนาป่า เป็นกรอบการดำเนินงานเชิงรุกที่สอดรับกับยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตของท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม โดยปรับเปลี่ยนจากการให้ความรู้แบบเดิม มาใช้ "กระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง จำนวน 6 กิจกรรม เพื่อยกระดับทักษะผู้สูงอายุตั้งแต่ขั้นรู้เท่าทัน ขั้นตรวจสอบ และขั้นประเมินความเสี่ยงก่อนตัดสินใจ สะท้อนถึงนัยสำคัญว่าการแก้ปัญหาอาชญากรรมไซเบอร์ในกลุ่มผู้สูงวัยที่ยั่งยืน ต้องอาศัยกลยุทธ์ที่เน้นการสร้างภูมิคุ้มกันทางพฤติกรรม ควบคู่ไปกับตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ที่วัดการเปลี่ยนแปลงทักษะได้จริง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

3. ผลการทดลองและประเมินผลกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า

3.1 การทดลองกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี กับอาสาสมัคร จำนวน 30 คน ด้วยแบบทดลอง

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อน-หลังการอบรม กลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

คู่เทียบ	N	Mean	S.D.	t	df	.Sig
ก่อนทดลอง	30	10	1.84	14.33	29	0.000**
ก่อนทดลอง	30	16.24	1.79			

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 , ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อน-หลังการอบรม ของกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (t = 14.33, Sig = 0.000)

3.2 การประเมินกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี กับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน ด้วยแบบประเมินกลยุทธ์

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี	N=15			
	ระดับความรุนแรง			
	$\bar{x}$	SD.	แปลผล	ลำดับ
1. ด้านความเหมาะสม	4.75	0.43	มากที่สุด	2
2. ด้านความเป็นไปได้	4.79	0.41	มากที่สุด	1
3. ด้านความเป็นประโยชน์	4.73	0.42	มากที่สุด	3
โดยภาพรวม	**4.75**	**0.52**	**มากที่สุด**	

จากตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประเมินกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยนเท่ากับ 4.75 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 มีความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.79 และมีความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.73 จึงสรุปได้ว่า กลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์สำหรับผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลนาป่า ประสบความสำเร็จทั้งในแง่ประสิทธิผลของการนำไปใช้จริง และการยอมรับเชิงวิชาการ โดยการทดลองปฏิบัติการช่วยพัฒนารู้และทักษะการป้องกันภัยไซเบอร์ของผู้สูงอายุให้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ควบคู่กับการได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง สะท้อนให้เห็นนัยสำคัญว่า ชุดกลยุทธ์ดังกล่าวมีความสมบูรณ์ สอดคล้องกับข้อจำกัดของผู้สูงวัย และมีศักยภาพสูงในการนำไปขยายผลหรือประยุกต์ใช้เป็นโมเดลต้นแบบ ให้แก่ชุดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญอภิปราย ดังนี้

1. ความรุนแรงของอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 โดยด้านความรู้ด้านไซเบอร์ มีระดับความรุนแรงสูงสุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 โดยเฉพาะเรื่อง การไม่ทราบว่าการกดลิงก์แปลกปลอมนำไปสู่การหลอกลวง ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ปัญหาภัยไซเบอร์ในกลุ่มผู้สูงอายุเทศบาลตำบลนาป่า ไม่ได้เกิดจากความตั้งใจที่จะเสี่ยง แต่เกิดจากช่องว่างทางความรู้ทางเทคโนโลยี ที่ทำให้ผู้สูงอายุขาดความตระหนักและสัญชาตญาณในการระแวงภัยออนไลน์ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญพิชชา สามารถ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง “การตกเป็นเหยื่อทางไซเบอร์ของผู้สูงอายุ” ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุตกเป็นเหยื่อมีทั้งเรื่องการหลอกลวงให้ลงทุน การซื้อสินค้าออนไลน์ และแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยกลุ่มมิจฉาชีพจะใช้

จุดอ่อนด้านความไม่รู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีมาสร้างกลวิธีที่แยบยล สอดรับกับผลการวิจัยครั้งนี้ที่ผู้สูงอายุในพื้นที่นาป่าขาดทักษะในการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชัน จึงมีโอกาสตกเป็นเหยื่อได้ง่าย ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญมณี ภักดีมวลชน และคมสัน รัตนะสิมากูล (2566) ได้ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุถูกหลอดผ่านช่องทางการสื่อสารอสารออนไลน์ (เฟซบุ๊ก)” ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในที่สำคัญคือ ผู้สูงอายุมี ความไว้ใจ เชื่อใจ คิดว่าเป็นคนสนิทที่ทักมา ซึ่งสะท้อนถึงการขาดความรู้และไม่รู้เท่าทันสื่อ ประกอบกับปัจจัยภายนอกที่ผู้สูงอายุมีความต้องการซื้อสินค้าหรือบริการออนไลน์ในราคาถูก จึงทำให้พฤติกรรมเสี่ยงของผู้สูงอายุขยับตัวสูงขึ้นตามสิ่งเร้าภายนอกที่มิจฉาชีพนำมาล่อลวง ทั้งนี้ การศึกษาครั้งนี้ เน้นเฉพาะพื้นที่เทศบาลตำบลนาป่าและประเมินผ่านกลุ่มตัวอย่างจำกัด จึงอาจไม่ครอบคลุมบริบทผู้สูงอายุในพื้นที่อื่นที่มีระดับการใช้เทคโนโลยีแตกต่างกัน

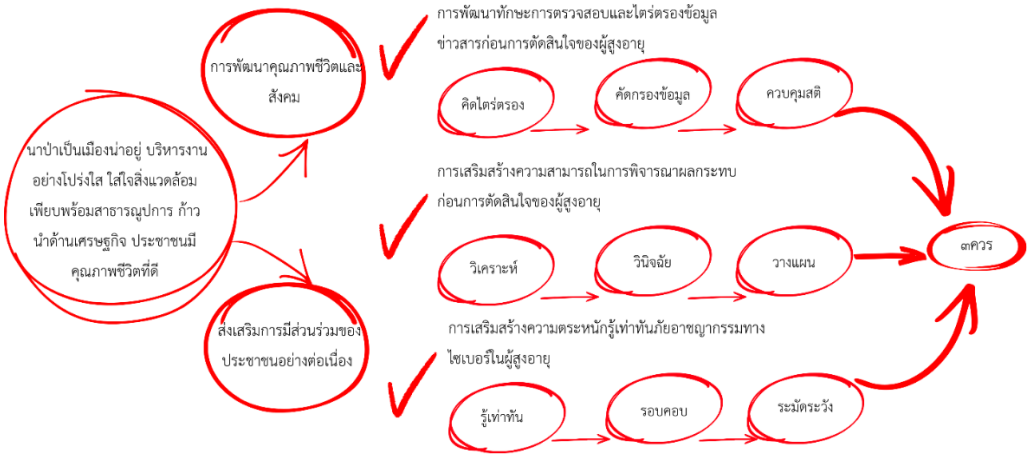
2. กลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า กลยุทธ์ที่ถูกพัฒนาขึ้นมี 3 กลยุทธ์ กระบวนการออกแบบกิจกรรมภายใต้กลยุทธ์ทั้ง 3 ด้าน มีความจำเพาะเจาะจงและสอดรับกับวิถีชีวิตรวมถึงศักยภาพในการเปิดรับนวัตกรรมของผู้สูงอายุในพื้นที่ได้อย่างตรงจุด ซึ่งผลการวิจัยในภาพรวมนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษยา โนนิล (2564) ได้ศึกษาเรื่อง “การออกแบบหลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุเรื่องการทำ ธุรกรรมการเงินออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือ” ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผู้สูงอายุรู้เท่าทันกลโกงและป้องกันตนเองได้นั้น ต้องอาศัยการออกแบบกิจกรรมที่ย่อยง่าย แปลงจากหลักการทางเทคโนโลยีที่ซับซ้อนให้กลายมาเป็นประสบการณ์เชิงรูปธรรม ยังสอดคล้องกับข้อค้นพบของ พระสุทัศวัฒน์ จรณเมธี (หนุนสุวัฒนกุล, 2564) ได้ศึกษาเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับความเชื่อของสังคมไทยตามหลักกาลามสูตร” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาความเชื่อและการถูกล่อลวงในสังคมปัจจุบันจำเป็นต้องมีตัวช่วยเสริมสร้างสนับสนุนผ่าน หลักสติ โยนิโสมนสิการ และปัญญา เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการตัดสินใจที่จะเชื่อต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นการคิดในเชิงวิจารณ์ แสวงหาคำตอบที่สมเหตุสมผล ไม่ด่วนตัดสินใจเชื่อตามสิ่งเร้าภายนอก ทั้งนี้ กลยุทธ์ยังจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่เปิดรับการเรียนรู้ และต้องอาศัยวิทยากร งบประมาณท้องถิ่นในการจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง

3. การประเมินผลกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้ง 3 ด้าน แสดงให้เห็นว่ากลยุทธ์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไม่ได้เป็นเพียงข้อเสนอแนะทางทฤษฎี แต่เป็นเครื่องมือที่มีโครงสร้างกิจกรรมที่ชัดเจน สอดคล้องกับสภาพปัญหาจริงในพื้นที่ และสามารถนำไปขับเคลื่อนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้จริงภายใต้โครงสร้างการบริหารงานขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยา ชินาธิวร (2565) ได้ศึกษาเรื่อง “แนวทางพัฒนาการดำเนินนโยบาย การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า แนวทางสำคัญในการจัดการความเสี่ยงจากภัยคุกคามไซเบอร์ในระดับนโยบาย คือการพัฒนาหลักสูตรและการสร้างการตระหนักรู้แก่ประชาชน โดยต้องบูรณาการความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ทั้งนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สกุนา ทิพย์รัตน์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง “มาตรการป้องกันการถูกหลอกลวงให้ทำนิติกรรมในผู้สูงอายุ” ผลการวิจัยพบว่า มาตรการทางสังคมอันเกิดจากการมีส่วนร่วมของหน่วยงานและชุมชน เป็นเครื่องมือสำคัญในการปกป้องผู้สูงอายุจากการถูกหลอกลวงทั้งในโลกจริงและโลกเสมือน ดังนั้น การที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินให้กลยุทธ์ชุดนี้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด จึงเป็นการยืนยันว่ากลยุทธ์ดังกล่าวสอดรับกับทิศทางนโยบายการสร้างความตระหนักรู้ในระดับชาติ แต่ถูกนำมาย่นย่อและดีไซน์ให้เข้ากับบริบทเชิงพื้นที่ ของเทศบาลตำบลนาป่าได้อย่างลงตัว ทั้งนี้ การประเมินกลยุทธ์ยังคงมาจากมุมมองของผู้เชี่ยวชาญและผลการทดลองในกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก ซึ่งอาจต้องใช้เวลาติดตามผลเชิงพฤติกรรมในระยะยาว เพื่อยืนยันความคงทนของทักษะ

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยเรื่อง “การสร้างกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี” นำมาสู่องค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ “การป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์แบบ 3 ควร”

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้ “การป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์แบบ 3ควร” เกิดขึ้นจากวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ ของเทศบาลตำบลนาป่า ผนวกกับกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัด

ชลบุรี นำมาสู่ “การป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์แบบ 3ควร” องค์ความรู้นี้วางลำดับการเรียนรู้จากทักษะการคิด ไปสู่ทักษะการวิเคราะห์ตัดสินใจ และยืนอยู่บนฐานทัศนคติการรับรู้ที่ถูกต้อง โดยเริ่มจาก คิดไตร่ตรอง คัดกรองข้อมูล ควบคุมสติ เพื่อสร้างช่วงเวลาหยุดคิดก่อนเชื่อ ก่อนกด ก่อนโอน ถัดมาคือ วิเคราะห์ วินิจฉัย วางแผน ช่วยให้ผู้สูงอายุพิจารณาผลกระทบ ประเมินความเสี่ยง และกำหนดแนวทางที่ปลอดภัยก่อนลงมือทำ ทั้งหมดขับเคลื่อนด้วย รู้ทันรอบคอบ ระมัดระวัง ซึ่งเป็นฐานความตระหนักรู้และทัศนคติที่หล่อเลี้ยงพฤติกรรมปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง เมื่อบูรณาการทั้งสามกรอบเข้าด้วยกัน ผู้สูงอายุจะมีความสามารถในการตรวจสอบข้อมูล คิดอย่างมีเหตุผล และตัดสินใจอย่างรอบคอบ ลดโอกาสตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมไซเบอร์ และใช้เทคโนโลยีได้อย่างมั่นใจ ปลอดภัย และยั่งยืนในชีวิตประจำวัน (เสาร์คำ ใส่แก้ว, บรรณวัชร พลคำ และพระครูภาวนาวชิราลังการ, 2569)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การสร้างกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ผลประเมินความรุนแรงของภัยไซเบอร์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้สูงอายุยังมีข้อจำกัดด้านความรู้เท่าทันสื่อดิจิทัลและมีพฤติกรรมเสี่ยงสูง ผู้วิจัยจึงได้ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ผ่าน 3 กลยุทธ์ 3 โครงการ 6 กิจกรรม และ 3 ตัวชี้วัด เชิงรุกที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริงบนสมาร์ตโฟน ซึ่งผลการทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างพบว่า ผู้สูงอายุมีคะแนนทักษะการป้องกันภัยไซเบอร์หลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญที่เห็นพ้องในระดับมากที่สุด ว่ากลยุทธ์นี้มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้สูงในการนำไปปฏิบัติจริง และเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างความปลอดภัยทางไซเบอร์ให้แก่ผู้สูงอายุในชุมชนอย่างยั่งยืน ดังนั้น ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ โดยเทศบาลตำบลนาป่าควรนำกลยุทธ์ทั้ง 3 นี้ บรรจุเข้าไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นและงบประมาณประจำปีอย่างต่อเนื่อง เพื่อเปลี่ยนจากกิจกรรมอบรมชั่วคราวให้เป็นกลไกการสร้างสารวัตรไซเบอร์ชุมชน ผ่านเครือข่าย อสม. หรือโรงเรียนผู้สูงอายุในพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเฝ้าระวัง แจ้งเตือนภัยหลอกลวงรูปแบบใหม่ ๆ และปกป้องผู้สูงอายุในตำบลนาป่าได้อย่างทั่วถึงต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กัลยา ชินาธิวร. (2565). แนวทางพัฒนาการดำเนินนโยบาย การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ของประเทศไทย. ใน รายงานการวิจัย หลักสูตรนักบริหารระดับสูง. วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ..

ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 12, กรุงเทพมหานคร: ไทเมรมิตกิจ อินเตอร์ โปรเกรสซิฟ.

ธัญพิชชา สามารถ. (2565). การตกเป็นเหยื่อทางไซเบอร์ของผู้สูงอายุ. วารสารสหวิทยาการและความยั่งยืนปริทรรศน์ไทย, 12(2), 1-13.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2551). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.

บุษยา โนนิล. (2564). การออกแบบหลักสูตรสำหรับผู้สูงอายุเรื่องการทำ ธุรกรรมการเงินออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือ. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการเรียนรู้และศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พระสุทัศวัฒน์ จรณเมธี (หนุนสุวัฒนกุล). (2564). การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับความเชื่อของสังคมไทยตามหลักกาลามสูตร. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สกุนา ทิพย์รัตน์. (2565). มาตรการป้องกันการถูกหลอกลวงให้ทำนิติกรรมในผู้สูงอายุ. ในรายงานการวิจัย คณะนิติศาสตร์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สมาน อัศวภูมิ. (2550). การใช้วิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2546). ระเบียบวิธีการวิจัยสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: เฟื่องฟูา ปริ๊นติ้ง.

เสาร์คำ ใส่แก้ว, บรรณวัชร พลคำ และพระครูภาวนาวชิราลังการ. (2569). การสร้างกลยุทธ์เพื่อการป้องกันอาชญากรรมทางไซเบอร์ สำหรับผู้สูงอายุ ในเทศบาลตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี. ใน รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อัญมณี ภักดีมวลชน และคมสัน รัตนะสิมากูล. (2566). ปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงอายุถูกหลอดผ่านช่องทางการสื่อสารอสารออนไลน์ (เฟซบุ๊ก). วารสารการสื่อสาร, 6(1), 113-140.

Bloom BS. (1971). Hand book on formative and summative evaluation of student learning. New York: Graw-Hill Book Company.

Doran, G. T. (1981). There’s a S.M.A.R.T. way to write management’s goals and objectives. Management Review, 70(11), 35–36.

Glickman Gordon & Ross-Gordon. (2010). Supervision and Instructional: A Developmental Approach. 8th ed, Boston: Allyn&Bacon.